

Onderwijs- en ondersteuningsbehoeften en criteria voor toelating tot het speciaal (basis)onderwijs van SWV PPO Hoeksche Waard 28.04

In dit document is omschreven wanneer een leerling toelaatbaar is voor het speciaal (basis)onderwijs. Het advies van twee onafhankelijke deskundigen en het besluit van de Toelaatbaarheidscommissie wordt gebaseerd op onderstaande onderwijs- en ondersteuningsbehoeften en bekostigingscriteria. In de "Handleiding Kindkans" staan de aanmeld- en aanvraagprocedures beschreven voor de scholen. Dit document is te vinden op de website van het Samenwerkingsverband.

De duur van de TLV wordt per casus individueel beoordeeld. Voor jonge kinderen t/m 6 jaar is de duur van de TLV doorgaans 2 jaar. Daarna vindt een evaluatie plaats. Voor kinderen die instromen in groep 6 geven we doorgaans een TLV af t/m het schooljaar waarin het kind twaalf jaar wordt. Voor kinderen die met een schooljaar extra een hoger uitstroomniveau kunnen bereiken, kan er een verlenging voor een jaar worden aangevraagd.

Specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften per schoolsoort

- Speciaal basisonderwijs (SBO): een Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor het SBO is gebaseerd op onderstaande onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van leerlingen die de basisondersteuning en de geboden extra ondersteuning in het regulier basisonderwijs overstijgen.

SBO Algemeen

De leerling heeft behoefte aan:

- een voorspelbare, gestructureerde leeromgeving met duidelijke regels en consequente feedback;
- een adequate afstemming van de leerstof;
- aan leeractiviteiten die net onder het niveau van de leerling liggen zodat hij in eerste instantie vooral succeservaringen op kan doen;
- een instructie, waarbij de leerkracht samen inoefent, terugvraagt, controleert en samen met hem evalueert;
- een instructie waarbij de leerkracht voordoet en hardop denkt;
- een instructie met enkelvoudige opdrachten (één opdracht per keer);
- een visuele instructie erbij ondersteund wordt met gebaren, voorwerpen en/of afbeeldingen;
- een instructie, die meerdere keren herhaald wordt, zodat hij de opdracht uiteindelijk zelfstandig kan uitvoeren;
- een leerkracht die voldoende leertijd geeft;
- een leerkracht die de talenten extra benadrukt en situaties creëert waarin de sterke kanten van de leerling naar voren komen, zodat hij¹ succes ervaart en zijn zelfvertrouwen kan groeien;
- een leerkracht die de sociale vaardigheden van de leerling versterkt en hem helpt bij het verwoorden van gevoelens en gedachten;
- een leerkracht, die regelmatig even langsloopt en vraagt of de leerling alles begrijpt;
- veel stimulans, complimenten en leersuccessen;
- een leerkracht die de overgangen tussen activiteiten structureert;
- een leerkracht die persoonlijke aandacht heeft;
- een leerkracht die ervoor zorgdraagt dat denkhandelingen concreet worden ondersteund;
- een leerkracht die let op de taakbeleving en voorkomt dat de leerling wordt overvraagd;

¹ Er wordt gerefereerd aan het woord 'leerling' op mannelijke wijze, maar dit kan uiteraard anders ingevuld worden.

- (leer) activiteiten waarbij concreet materiaal wordt gebruikt;
- (leer) activiteiten waarbij er sprake is van meerdere keren herhaling, waarbij de herhaling bestaat uit voordoen, samendoen en nadoen, zodat de leerling de opdracht uiteindelijk zelfstandig kan uitvoeren;
- een leeromgeving waar de leerling zich niet langer een uitzondering voelt en waar hij aansluiting vindt bij groepsgenoten.

SBO Jonge kind

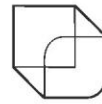
De leerling heeft behoefte aan:

- een voorspelbare, gestructureerde leeromgeving met duidelijke regels en consequente feedback;
- een geschikte leeromgeving met andere jonge kinderen die extra ondersteuning nodig hebben om hun ontwikkeling zo goed mogelijk te laten verlopen;
- een kleinere groep waar de leerling op speelse wijze kan leren en succes kan ervaren zodat hij zich competent en autonoom kan voelen bij het leren;
- een leerkracht, die duidelijke verwachtingen creëert en overzicht biedt;
- een adequate afstemming van de leerstof;
- een leerkracht, die de leerling van nabij aansturing biedt en hem helpt te focussen;
- een leerkracht, die ondersteuning biedt bij het omgaan met andere kinderen en begeleidt bij samenspel;
- een leerkracht die sociale vaardigheden versterkt en helpt bij het verwoorden van gevoelens en gedachten;
- een leerkracht die de leerling van nabij begeleidt in de sociale interactie met andere kinderen en die situaties en gedrag van anderen uitlegt of 'ondertitelt';
- een leeromgeving waar (extra) aandacht is voor spraak- en taalontwikkeling en prikkerverwerking;
- een leerkracht die gebruik maakt van een gevisualiseerd dag- en activiteitenprogramma;
- een leerkracht die de overgangen tussen activiteiten structureert;
- een leerkracht die de zelfstandigheid stimuleert;
- een instructie waarbij de leerkracht samen inoefent, terugvraagt, controleert en samen met de leerling evalueert;
- een instructie met enkelvoudige opdrachten (één opdracht per keer) en waarbij denkhandelingen concreet worden ondersteund;
- leeromgeving waar de leerling de ruimte en/of het materiaal krijgt om tegemoet te komen aan zijn behoefte om te bewegen en/of prikkels te verwerken;
- aan leeractiviteiten die net onder het niveau van de leerling liggen zodat hij in eerste instantie vooral succeservaringen op kan doen;
- groepsgenoten die gelijkgestemd zijn en waar de leerling aansluiting bij vindt.

SBO Prickelmijdend

De leerling heeft behoefte aan:

- een voorspelbare, gestructureerde leeromgeving met vaste regels en routines en consequente feedback;
- een leerkracht, die een neutrale en rustige houding aanneemt;
- een leerkracht, die de sociale vaardigheden versterkt en de leerling helpt bij het verwoorden van gevoelens en gedachten;
- een leerkracht, die de leerling van nabij begeleidt in de sociale interactie met andere kinderen en situaties en gedrag van anderen uitlegt of 'ondertitelt';
- een leerkracht, die gebruik maakt van een gevisualiseerd dag- en activiteitenprogramma;
- een leerkracht, die de overgangen tussen activiteiten structureert;

- leeractiviteiten, die duidelijkheid bieden over het wie, wat, waar, wanneer en hoe (indien nodig gevisualiseerd);
- aan leeractiviteiten die net onder het niveau van de leerling liggen zodat hij in eerste instantie vooral succeservaringen op kan doen;
- aan een leeromgeving waar hij de ruimte en/of het materiaal krijgt om tegemoet te komen aan de behoefte om te bewegen en/of prikkels te verwerken;
- groepsgenoten, die gelijkgestemd zijn;
- een (stille)plek of time-out ruimte, zodat de leerling uit de situatie kan stappen en tot rust kan komen.

SBO Prikkelzoekend

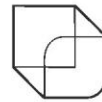
De leerling heeft behoefte aan:

- een voorspelbare, gestructureerde leeromgeving met duidelijke regels en consequente feedback;
- duidelijkheid en voorspelbaarheid in gedrag, houding en activiteiten aanbod;
- begeleiding van de leerkracht bij het op passende wijze uiten van emoties en het verwerken van prikkels;
- nabijheid, individuele aansturing en consequente begrenzing (oefenen van gewenst gedrag) van de leerkracht;
- een leerkracht die duidelijk vertelt wat de leerling wel mag doen en wat er van hem wordt verwacht;
- een leerkracht die complimenten geeft wanneer de leerling luistert en doet wat er van hem wordt verwacht;
- een instructie die visueel ondersteund wordt;
- een instructie die verlengd is, herhaald wordt en wordt teruggevraagd;
- een instructie die bestaat uit korte, enkelvoudige opdrachten;
- een leeromgeving die ruimte biedt om te bewegen met afwisseling tussen inspanning en ontspanning;
- een leeromgeving die meer prikkelarm is en met duidelijke regels;
- groepsgenoten, die niet ingaan op het gedrag van de leerling en zijn andere manier van reageren accepteren;
- een (stille)plek of time-out ruimte, zodat hij uit de situatie kan stappen en tot rust kan komen.

SBO Begaafd (DaVinci-unit)

De leerling heeft behoefte aan:

- een leeromgeving waar men deskundig is op het gebied van begaafdheid en het leren leren;
- een uitdagende leeromgeving met andere begaafde leerlingen;
- een leerkracht die top-down uitlegt, hem kadert en begeleidt bij het loslaten van eigen denkpatronen en de tijd neemt voor het out-of-the-box denken;
- een leerkracht die de leerling begeleidt bij het leren leren;
- een leerkracht die de leerling coacht bij het maken van fouten en stimuleert om te vertrouwen op zijn eigen kunnen;
- een leerkracht die duidelijke en constructieve feedback geeft en daarmee zorgt voor een optimale beleving en verwerking van de leerstof;
- (leer)activiteiten, waarbij gebruik gemaakt wordt van werkvormen van een hogere denkkorde (creëren, uitvinden, verbanden leggen), die een motiverend effect hebben;
- (leer)activiteiten, die ruimte bieden om een eigen bijdrage te leveren aan het werk- en leerproces: "Dit is het doel en hoe wil jij dit doel bereiken?"

- een instructie die kort, duidelijk en top-down is, waarbij de leerkracht checkt of de leerling de instructie begrepen heeft;
- een leeromgeving, waar de lesstof gecompact wordt;
- groepsgenoten, die gelijkgestemd zijn en waar hij aansluiting bij vindt.

Speciaal onderwijs (SO) Cluster 3 (zml, Mytyl, Tyltyl en lzk): een Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor het SO Cluster 3 is gebaseerd op onderstaande onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van leerlingen die de basisondersteuning en de geboden extra ondersteuning in het regulier en speciaal basisonderwijs overstijgen.

Zml-onderwijs

De leerling heeft behoefte aan:

- een leeromgeving, die prikkelarm, voorspelbaar en gestructureerd is met duidelijke regels en vaste routines;
- een leeromgeving hij startpunt van handelen is: waar veel nabijheid wordt geboden en een meer individuele benadering mogelijk is;
- een leeromgeving waar nauwkeurig wordt afgestemd op zijn mogelijkheden, ontwikkelingsniveau en tempo;
- lesstof waarbij het concreet handelen centraal staat, waar gebruik wordt gemaakt van concreet en praktisch materiaal;
- veel herhaling in een laag tempo;
- (leer)activiteiten die aansluiten bij hun belevingswereld;
- 'errorless learning': leren waarbij het maken van fouten zoveel mogelijk wordt vermeden;
- leren met behulp van alle zintuigen door gebruik te maken van zowel auditieve, visuele als motorische ondersteuning;
- opdrachten, die opgedeeld zijn in kleine stappen of deelactiviteiten;
- een korte, overzichtelijke en eenduidige instructie;
- directe, sobere en structurele instructie met visuele ondersteuning, die aansluit bij zijn niveau;
- waar (extra) aandacht is voor de spraak- en taalontwikkeling waar men ervaring heeft met ondersteunde communicatie, bijvoorbeeld met gebaren en/of pictogrammen en met het communiceren via een spraakcomputer;
- een leeromgeving waar de zelfredzaamheid van de leerling vergroot wordt;
- een bejegening die passend is bij zijn (prille) sociaal-emotionele ontwikkeling;
- intensieve begeleiding op sociaal-emotioneel gebied in het omgaan met andere kinderen;
- sociale interactie met ontwikkelingsgelijken het opdoen van succeservaringen om het zelfvertrouwen te vergroten;
- een positieve, stimulerende en consequente aanpak door de leerkracht;
- een leerkracht die complimenten geeft en leersuccessen benadrukt.

Mytylonderwijs (lichamelijk beperkte kinderen, kinderen met een meervoudige motorische beperking)

De leerling heeft behoefte aan:

- een leerkracht, die over voldoende kennis en vaardigheden beschikt omtrent de lichamelijke beperking;
- een nauwkeurige afstemming op zijn ontwikkelingsniveau en tempo;
- een leeromgeving waar zorg en ondersteuning geboden kan worden en waar therapieën op school kunnen worden gevolgd;
- ondersteuning in het omgaan met zijn lichamelijke beperking en/of het vaardiger worden in het gebruik van hulpmiddelen, zoals een rolstoel;

- een leeromgeving waar de leerling gebruik kan maken van aangepaste materialen en aangepast schoolmeubilair;
- een leeromgeving waar leerkrachten en ondersteunend personeel ervaring hebben met én kennis hebben van de benodigde (para)medische handelingen en waar een schoolverpleegkundige aanwezig is;
- een leeromgeving waar deskundigheid is op het gebied van revalidatie;
- een leeromgeving waar (extra) aandacht is voor het stimuleren van de motorische, sociaal-emotionele, spraak- en taalontwikkeling en de zelfredzaamheid;
- een adequate afstemming van de leerstof en instructie, zodat de leerling successen kan ervaren.

Tyltylonderwijs (aan (ernstig) meervoudig beperkte kinderen)

De leerling heeft behoefte aan:

- een leerkracht die over voldoende kennis en vaardigheden beschikt omtrent de fysieke beperking en/of medische beperking en/of diagnoses en zelfredzaamheid;
- een leeromgeving waarbij de leerling oefent en leert in de praktijk;
- aan een sensitieve benadering, intensieve ondersteuning op alle ontwikkelingsgebieden en een goede afwisseling tussen in- en ontspanning;
- een nauwe aansluiting bij zijn ontwikkelingsniveau en tempo;
- een adequate afstemming van de leerstof, zodat de leerling successen kan ervaren;
- ondersteuning in het vaardiger worden met de omgang van zijn lichamelijke beperking en/of rolstoel;
- een leeromgeving waar zorg en ondersteuning geboden kan worden en waar therapieën op school kunnen worden gevolgd;
- een leeromgeving waarbij de leerling gebruik kan maken van de aangepaste materialen en aangepast schoolmeubilair;
- een leeromgeving waar leerkrachten en ondersteunend personeel ervaring hebben met en kennis hebben van de benodigde (para)medische handelingen en waar een schoolverpleegkundige aanwezig is;
- een leeromgeving waar deskundigheid is op het gebied van revalidatie;
- een leeromgeving waar (extra) aandacht is voor het stimuleren van de motorische en spraak- en taalontwikkeling en de zelfredzaamheid van de leerling.

Lzk-onderwijs (aan langdurig zieke kinderen)

De leerling heeft behoefte aan:

- een lesaanbod aanpast aan zijn fysieke gesteldheid en belastbaarheid;
- een langzame opbouw van onderwijstijd;
- meer individuele aansturing;
- een goede balans tussen in- en ontspanning in een gestructureerde, prikkelarme en kleinschalige leeromgeving;
- een leeromgeving waar onderwijs en zorg gecombineerd worden;
- een leeromgeving waar nauwkeurig wordt afgestemd op de mogelijkheden van de leerling en waar extra aandacht is voor de motorische en spraak- en taalontwikkeling;
- nauwe aansluiting bij zijn ontwikkelingsniveau en tempo;
- een adequate afstemming van de leerstof, zodat hij successen kan ervaren;
- ondersteuning in het vaardiger worden met de omgang van zijn lichamelijke beperking en/of rolstoel;
- een leeromgeving waar zorg en ondersteuning geboden kan worden en waar therapieën op school kunnen worden gevolgd;

- een leeromgeving waarbij hij gebruik kan maken van de aangepaste materialen en aangepast schoolmeubilair;
- een leeromgeving waar leerkrachten en ondersteunend personeel ervaring hebben met en kennis hebben van de benodigde (para)medische handelingen en waar een schoolverpleegkundige aanwezig is;
- een leeromgeving waar deskundigheid is op het gebied van revalidatie;
- een leeromgeving waar (extra) aandacht is voor het stimuleren van de motorische en spraak- en taalontwikkeling en de zelfredzaamheid van de leerling.

Speciaal onderwijs (SO) cluster 4: een Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor het SO Cluster 4 is gebaseerd op onderstaande onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van leerlingen die de basisondersteuning en de geboden extra ondersteuning in het regulier en speciaal basisonderwijs overstijgen.

Cluster 4-onderwijs

De leerling heeft behoefte aan:

- een leerkracht die de leerling steunt bij het omgaan met zijn emoties en de strijd negeert die hij mogelijk oproept en die zijn gedrag begrenst;
- een leerkracht, die gedecideerd en emotioneel-neutraal kan optreden bij externaliserend gedrag;
- een leerkracht met deskundigheid op het gebied van psychische en gedragsproblemen, waar hij ondersteund kan worden bij het ontwikkelen van adequate gedrags- en emotieregulatie en waar meer individueel op de leerling kan worden afgestemd, zodat hij meer tot leren komt en succeservaringen kan opdoen;
- een prikkelarme, overzichtelijke en gestructureerde leeromgeving met duidelijke regels en routines;
- een (stille)plek of time-out ruimte, zodat hij uit de situatie kan stappen en tot rust kan komen;
- een veilige en voorspelbare leeromgeving met duidelijke regels, duidelijke aansturing, duidelijke begrenzing en consequente feedback;
- een adequate afstemming van de lesstof;
- een leerkracht die voorziet wat hem angstig of onzeker maakt of kan triggeren en probeert een gevoel van onveiligheid te voorkomen;
- een leerkracht die het bepalende gedrag kan kaderen;
- een relatie (met de leerkracht), die betrouwbaar is, zodat er een vertrouwensband opgebouwd kan worden;
- nabije begeleiding in de sociale interactie met andere kinderen, een leerkracht die uitleg geeft over sociale interactie en het gewenste gedrag voor doet en oefent;
- een leerkracht die ondersteuning biedt bij het verwoorden van zijn emoties;
- een leerkracht die de overgangen tussen activiteiten structureert en de leerling voorbereidt op leswisselingen;
- een leerkracht die voldoende afwisseling tussen inspanning en ontspanning biedt om overprikkeling, boosheid of frustratie te voorkomen;
- een leerkracht die complimenten en leersuccessen benadrukt.

Criteria bekostigingscategorieën

SO Laag: Het aanbod van het SO sluit aan bij de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte(n) van de leerling.

- Zeer moeilijk lerende kinderen met een (licht/matige) verstandelijke beperking (IQ < 70 in combinatie met een beperking in het adaptief functioneren).
- Langdurig zieke leerlingen met een zeer geringe zelfredzaamheid en leerlingen met ernstige problemen rondom gezondheid die de leerling belemmert in de schoolse ontwikkeling.
- Leerlingen met zeer ernstige gedragsproblemen, ontwikkelingsproblemen of psychische problemen.

SO Midden: Het aanbod van het SO sluit aan bij de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte(n) van de leerling, echter deze leerling heeft naast de reguliere ondersteuning die vanuit het SO verwacht mag worden, **veelvuldig en structurele** extra ondersteuning nodig op het gebied van onderwijs.

- Lichamelijke beperking waarbij onderwijs en zorg zijn gekoppeld.
- Complexe ondersteuningsbehoeften op het gebied van leren én gedrag met, naast een verstandelijke beperking, complexe problematiek waardoor de sociaal-emotionele ontwikkeling en/of het leren intensieve ondersteuning vragen.
- Complexe ondersteuningsbehoeften op het gebied van gedrag en fysieke ondersteuning ten gevolge van een combinatie van een lichamelijke of motorische beperking en psychische problematiek.

SO Hoog: Het aanbod van het SO sluit aan bij de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte(n) van de leerling, echter deze leerling heeft naast de reguliere ondersteuning die vanuit het SO verwacht mag worden, **voortdurende en structurele** ondersteuning en 1-op-1 begeleiding nodig op het gebied van onderwijs.

- Ernstig meervoudig beperkte leerlingen (EMB).
- Leerlingen met zeer complexe problematiek (een combinatie van een verstandelijke beperking en/of lichamelijke beperking(en) en/of ernstige gedrags-/psychische problematiek).

Vastgesteld d.d. 30-10-2024, directie SWV28.04.